Mojżesz — powołanie mimo słabości

Wyjście z Egiptu, Dekalog i szabat • Wj 1:8–22; 2:1–15; 3:1–12; 4:10–17

Myśl przewodnia

Powołanie Mojżesza pokazuje, że słabość nie przekreśla odpowiedzialności i współpracy.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

Opowieść o Mojżeszu obejmuje kilka etapów, które łatwo pomylić. Najpierw Wj 1–2 pokazuje ucisk Izraelitów, uratowanie niemowlęcia, a potem dorosłego Mojżesza, który zabija Egipcjanina bijącego Hebrajczyka i ucieka do Midianu. Narrator opisuje ten czyn, jednak sam opis nie jest poleceniem naśladowania przemocy.

Wj 3:1–12 przenosi czytelnika do płonącego krzewu. Mojżesz otrzymuje wezwanie, by wystąpić wobec faraona. Zwraca uwagę pytanie o własną zdolność wykonania zadania. W rozdziale 4 Mojżesz wyraża wątpliwości związane z mówieniem; Aaron zostaje wskazany jako współpracownik.

W świecie szkolnym łatwo utożsamić odwagę z brakiem lęku. Ten tekst pokazuje człowieka, który ma obawy i ograniczenia. Odpowiedzialność wymaga rozpoznania problemu, podjęcia roli odpowiedniej do możliwości oraz korzystania z pomocy.

Warto odróżnić trzy elementy: dostrzeganie krzywdy, wybór środka działania i gotowość przyjęcia konsekwencji. Przemoc w imię dobrego celu nadal może być błędem. Pomaganie powinno respektować bezpieczeństwo i prawo.

Położne w Wj 1 przeciwstawiły się rozkazowi zabijania niemowląt. Mojżesz z Wj 2:11–15 występuje już jako dorosły i zabija Egipcjanina, po czym ucieka. Tekst przedstawia czyn i jego następstwa; trudno traktować je jako uniwersalną aprobatę przemocy. Dopiero Wj 3–4 opowiada o powołaniu przy płonącym krzewie i o wahaniach Mojżesza. Moralna odwaga potrzebuje roztropności i odpowiedzialności za środki.

Porównując Wj 2 i Wj 3–4, zadajmy pytanie, jak zmienia się sposób działania Mojżesza: od gwałtownej reakcji do trudnej misji, która wymaga rozmowy, współpracy i wytrwałości.

Cele lekcji

- Odróżnia wydarzenia z Wj 2 od powołania Wj 3–4.
- Analizuje obawy Mojżesza i wsparcie Aarona.
- Oceni odpowiedzialne metody reagowania na krzywdę.
- Odpowiada na pytanie kontrolne: Dlaczego opis czynu Mojżesza nie wystarcza do usprawiedliwienia zemsty?

Przebieg zajęć

Problem i hipoteza — 5 min

Pytanie: „Czy do ważnego zadania trzeba być człowiekiem bez lęku?”.

Tekst oraz kontekst — 12 min

Lektura Wj 1:8–22; 2:1–15; 3:1–12; 4:10–17. Od dziejów rodziny Józefa przechodzimy do opowieści o Izraelitach w Egipcie, którzy po wielu latach stali się ludem poddanym uciskowi.

Porównujemy argumenty — 11 min

Czytajcie Wj 2:11–15; 3:7–12; 4:10–17. Ułóżcie oś czasu, by nie łączyć tych scen.

Dylemat i karta — 16 min

Porównajcie trzy drogi reagowania na krzywdę: agresja, obojętność, odpowiedzialne szukanie pomocy. Dobierzcie biblijne argumenty i współczesne zasady bezpieczeństwa.

Podsumowanie — 6 min

Wybierzcie jeden sposób poproszenia o współpracę, gdy sami nie potraficie wykonać zadania.

Ćwiczenie uzupełniające

Przeanalizuj cztery teksty i ustal: kto podejmuje decyzję, kogo chroni, z jakim skutkiem.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Gdzie opisano zabicie Egipcjanina?

Wj 2:11–15; opis nie stanowi wzorca przemocy.

Na czym polegała obawa Mojżesza w Wj 4?

Mówił o trudnościach z wymową lub mówieniem.

Jaką rolę otrzymał Aaron?

Miał pomagać Mojżeszowi w przemawianiu.

Dlaczego opis czynu Mojżesza nie wystarcza do usprawiedliwienia zemsty?

Opowieść opisuje działanie człowieka i jego skutki, bez wydania ogólnego przyzwolenia.

Pomoce dydaktyczne

- Biblie: Wj 2–4
- oś czasu
- karta argumentów
- kartka z zasadami bezpieczeństwa

Wskazówki biblijne i wychowawcze

- Zachowaj chronologię: położne sprzeciwiają się rozkazowi, niemowlę zostaje ocalone, dorosły Mojżesz zabija Egipcjanina i ucieka, później jest powołany. Nie przedstawiaj przemocy Mojżesza jako wzoru osobistego wymierzania sprawiedliwości. Dla młodszych wybierz opowieść o opiece nad dzieckiem.
- Oddziel obserwacje zawarte w tekście od wniosków i odniesień współczesnych; pozostaw czas na pytania, także bez odpowiedzi.
- W przypadku rozmowy o prześladowaniu skup się na prawie do pomocy i bezpieczeństwa.
- Wj 1:15–21 opisuje postawę położnych Szifry i Pui; to ważne postacie oporu wobec rozkazu zabijania dzieci. Ich imiona są w tekście, podczas gdy matka i siostra Mojżesza w Wj 2:1–10 nie są jeszcze nazwane.
- Wj 2:1–10 obejmuje uratowanie niemowlęcia i wychowywanie go na dworze faraona; zabicie Egipcjanina i ucieczka Mojżesza są w Wj 2:11–15. Nie opowiadaj o tych zdarzeniach jako jednym epizodzie.
- Wj 3:1–12 opisuje powołanie Mojżesza przy płonącym krzewie, a Wj 4:10–17 jego obawy związane z mówieniem. Starsze grupy powinny sięgnąć po te fragmenty, ponieważ tytuł lekcji dotyczy również powołania.

• Biblijna narracja wskazuje ucisk, rozkaz władcy, działania konkretnych kobiet i przyszłą rolę Mojżesza. Nie przedstawiaj skomplikowanych faktów o chronologii Egiptu jako historycznie rozstrzygniętych.

• Historia oporu wobec rozkazu krzywdzenia dzieci nie upoważnia uczniów do podejmowania samotnej konfrontacji z przemocą; potrzebna jest pomoc odpowiedzialnych dorosłych i właściwych służb.

• Wyraźnie oddziel późniejsze powołanie Mojżesza od opisu jego wcześniejszej przemocy; nie idealizuj bohatera.

• Nie opisuj przemocy wobec niemowląt najmłodszym dzieciom. Żadne dziecko nie musi ujawniać doświadczenia krzywdy. Kieruj je do bezpiecznych dorosłych.

• Dzieje narodzin Mojżesza (Wj 2:1–10), opór położnych (Wj 1:15–21) i powołanie (Wj 3–4) to odrębne wydarzenia. W starszych grupach uwzględnij wszystkie adekwatne fragmenty.

• Uwagi do interpretacji i bezpieczeństwa: Zachowaj chronologię: położne sprzeciwiają się rozkazowi, niemowlę zostaje ocalone, dorosły Mojżesz zabija Egipcjanina i ucieka, później jest powołany. Nie przedstawiaj przemocy Mojżesza jako wzoru osobistego wymierzania sprawiedliwości. Dla młodszych wybierz opowieść o opiece nad dzieckiem.

Kontynuacja w domu

Porozmawiajcie, jak można szukać legalnej i bezpiecznej pomocy dla prześladowanych.